

Vendégségben az odesszai testvérlapban

A Znamja Kommunizma, a Délmagyarország odesszai testvérlapja kellemes figyelemmel vette meg Szege-det március végén. Címlapján elhelyezte a Délmagyarország fejlését is és az alatt jelentette be olvasóinak, hogy a Magyar Tanácsköz-társaság jubileumát Szege-dről szóló egész oldalas ösz-szeállítással köszönti.

A nagyformátumú testvérlap a Szege-dnek szánt teljes oldalon ezzel az üd-vözléssel nyitotta meg a cikkek sorát: „Eljen a Ma-gyar Népköztársaság”. A to-vábbiakban közölte dr. Per-jési Lászlónak, az MSZMP Szege-d városi bizottsága el-ső titkárnak Együtt a Le-nini úton című cikkét és a Délmagyarország, valamint a Znamja Kommunizma mun-katársainak Szege-dről szóló riportjait.

Képünkön: a Znamja Kommunizma címlapja és az oldalösszeállítás részletei.

A lakás és az életszínvonal

Az olcsó lakbéréktől a szabad bér-lakás-kereskedelemig igen-igen hosszú az út, de a gondolkodás, a vita már ezt a távot is megfutotta. Ev eleje óta sokféle ötlet és koncepció került forgalomba. Ki mellyel rokonoszenvezik, azt terjeszti, mellyel ellenkezik, azt bírálja. Vannak akik már „tudják”, vagy legalábbis úgy tesznek, mintha tudnák, hogy jövőre már 6 forintot kell fizetni az állami lakások minden négyzetméteréért a havi lakbérben. Mások szerint lakásszövet-kezetekbe szervezik az állami lakások bér-lőit is. Ismét más progresszív lakbérrel beszél. De ezeket a változatokat egymás-sal átszőve, kombinálva is föl lehet találni. S egyike sem lehetne azt mondani, hogy sőtét rémhírterjesztők műve. A téma és a vita komolyságából és időszerűségéből érezzük: lakásügyekben valóban „lóg valami a levegőben”. Felelős nyilatkozatok is elhangzottak ebben a tárgyban. De mindez nem okozott társadalmi nyugta-lanságot.

Megértették az emberek, hogy itt most mégsem a lakbéréről van szó elsősorban, hanem a lakásépítés egész témaköréről, a lakásprogram megvalósításának és meg-gyorsításának biztonságáról, követke-zés-képpen első helyen azokról a százazokról, akik továbbra is az igénylők listáján vá-ra-koznak. Mert bár igaz, hogy az alacsony lakberek a karbantartási és felújítási költségeknek alig egyharmadát fedezik — az is igaz, hogy az olcsó bér a kialakult élet-színvonal fontos eleme. A munkásoknak 36 százaléka, az alkalmazottaknak 62 szá-zaléka élvezi ennek anyagi előnyeit, együt-tesen a lakosság fele. Teljesen indokolt, hogy a megfeszített lakásprogram meg-valósításához a lakosság anyagi erejét is igénybe kell venni — nem vall viszont szociális igazságtalanságra, hogy ugyanolyan anyagi helyzetű családoknak messze el-térő „áron” biztosítsuk ugyanazt. Mert mindez a lakásépítéshez szükséges erők teljes mozgósítását fejezi. Márpedig erről tudjuk, hogy elsőrendű szociális és políti-kai érdeke. A kialakult és konzerválódott igazságtalanságok korrigálására tehát nem azért van szükség, hogy az állami dotá-ciót csökkentjük, hanem hogy a lakásé-pítési energiát tápláljuk, a tényleges szükség-let szerinti elosztást segítsük.

Egyik legfőbb argumentumnak azt szokás ma fölhozni, hogy az állam évente másfél milliárdot ráfizet a bérlakásokra. Ez azonban még sohasem hozta zavarba az állami költségvetést, hiszen a munka-bérek is ilyen lakbér-tételekkel harmo-nizálódnak. Az viszont már fontos és érdekes, hogy ennek a másfél milliárdnak a kedvezménye az egyéni szerencse szeszélye szerint oszlik el. S az is elgondolkodtató, hogy egyikünk csak úgy kapott egy lakás-kulcsot, másikunknak meg évekre szóló önmegtartóztató takarékpénzt és életre szóló adósság hozza meg ugyanezt. Így a lakásépítési folyamat természetesen las-sabb és erőteljesebb, mintha arányosabb teherviselést diktálnánk.

Nem titok ugyanakkor, hogy bár az eltelt húsz esztendőben 3 és fél millió ember költözött új lakásba, szociális adósságaink között ma is a la-káskérdés a legnagyobb és mégis, a szük-ségletekhez aránytalanul a leghátsóbb tétel. Évente 60 ezer új lakás épül hazánkban, s építési statisztikáinkkal mégis hátrább vagyunk a hasonló fejlettségű országoknál. 1956 óta nemzeti jövedelmünknek mintegy 2 százalékat fordítjuk lakásépítésre, (az-előtt, 1,5 százalékat), más államok vi-szont 3—5 százalékig bátorodnak. Ná-lunk 1957 óta évente 5,6—5,8 új lakás jut ezer lakosra, így relatíve előbb jár ha-zánkban a lakásépítésben még az alacso-nyabb fejlettségű szinten álló Görögország és Spanyolország is. Jobban megosztott teherviseléssel azonban mi is nagyobb-t tudnánk lépni.

Szocialista országban természetesen so-hasem lehet ilyen fontos szociális kérdést a meztelen anyagiak mellé állítani. Ne-künk azzal is számolnunk kell, hogy vol-tak s lesznek családok, amelyek a legszí-vósabb takarékpénzzel sem tudják össze-hozni a ma már jórészt általánosan el-várható anyagi „belépőt”. A fiatal háza-soknak is évekig kell rakosgatniuk a fo-rintot, hogy valamely lakásépítési formába benevezhessenek. A könnyebb indulást csak társadalmilag mozdíthatjuk elő. De ehhez a kialakult gyakorlatot meg kell változtatni. Mert mint egy hivatalos he-lyen megfogalmazták: „... amíg az igény-lők nagy része szociális juttatásként az államtól várja lakásproblémájának meg-oldását, addig sohasem érhetjük utól ma-gunkat az igények kielégítésében. Az in-gyenes lakásjuttatás a fejlődés mai fokán sem elvileg, sem gyakorlatilag nem tart-ható fenn, mert az állam így vállalt kö-telességét nem tudná teljesíteni”. Ugyan-ezen a fórumon más fontos normák is el-hangzottak, amelyek a társadalmi igazsá-gérzetnek is messzemenően megfelelnek. Például ilyenek: „... teljesen ingyen bérlakást nem kaphasson senki, semmilyen címen... fizessen meghatározott összegű építési hozzájárulást, vagyis a társadalmi költségeknek legalább egy részét vállalja magára... A kiutalt bérlakások építési

hozzájárulásából és a szövetkezeti lakások árából a gyermekek számától függően helyes engedményt adni, az eddigiek 6—8-szorosát is... A fiatal házaspár — elő-legként — úgy kellene kezelni, mintha két gyermekük lenne”.

De most kanyarodjunk vissza újra a már „beérkezettekhez”. Azokhoz, akik olcsón laknak és gyakorlatilag „visznek” a la-kásépítésre is fordítható összegből — évi másfél milliárdot. Nyílt beszéd az, hogy a lakásépítés nagyobb lendülete manapság sokkal erőteljesebb és követelőbb szociá-lis és általános nemzeti érdeke, mint a rendkívül kedvező lakbér-színvonal fenntartása, amit — ismételjük meg a számo-kat! — a munkásság 36 százaléka és az alkalmazottak 62 százaléka élvez. A lakás-építés ettől még korántsem lenne üzlet, nyereséges vállalkozás az államnak, mert a lakberek összegét a fenntartás költsé-geinél magasabbra nem srófolhatja álla-munk. Ennél nagyobb tétel különben is anyagi csapás lenne az érdekelteknek. Az amortizációt elbírná az állam ezután is, de ha a fenntartás költségeit visszanyer-né a bérlakásoknál, abból évente legalább 5—6 ezer újabb lakást építhetne.

Hatalmas felelősséggel járó gondok ezek. Most mérlegre kerülnek. Mi lenne jobb, igazságosabb, ösztönzőbb? Biztos-e hogy a lakbérémelés ígérkezik a legszerencsé-sebb megoldásnak? Ez az érintettek élet-színvonalát kétségtelenül rontaná és nem csekély rétegekről van szó. S különben is: az életszínvonal-politika sem hátrább való, mint a szociális gondoskodás. Poli-tikánk szerint nemhogy hátra nem csúsz-hat a megélhetés szintje, hanem szerény mértékben, de biztonságosan emelkednie kell. Ehhez maga a párt adja az indítékot, és kongresszusa fogalmazta meg a garan-ciát.

Gondolati helybenjárásnak tetszhet ez a kör. Kell, de mégse? Kellemetlen, de mé-gis? A probléma lényegének exponálása azonban lehetetlen a reális variációk számbavétele nélkül.

Elég sietős a dolog, de megnyugtató, hogy mégsem tapasztalunk sehol semmi-féle kapkodást. S biztatást kapott a köz-vélemény arra is, hogy ez az ügy a maga minden fontos részletével megjárja a leg-rangosabb társadalmi, politikai fórumokat. Miután a megyei pártbizottságok, a taná-csok végrehajtott bizottságai, a SZOT el-nöksége és a KISZ intéző bizottsága meg-vitatják és véleményezik a kérdés össze-függéseit és figyelmet érdemlő részleteit, a javaslatokat és a lakásprobléma egészét maga a párt Központi Bizottsága is újra napirendre tűzi.

Sok ága-boga van ennek a bokor-nak, mindegyiket még csak meg-pódnani sem lehet. Most is csak az állami és a szövetkezeti lakásépítés kér-déseit kerülgettük nagyjából, pedig ez egyharmadnyi arányt ha képvisel az utó-bbi tíz esztendőben épült lakásvagyomban. S íme itt van egy hatalmas magánérő is, amihez ugyan rengeteg kedvezmény, segít-ség jut az államtól. De vajon államunk elég következetes-e, amikor ilyen főben-járó kérdéssről van szó? Egy tanulmányt idézhetnénk a Valóság-ból, hogy nem. „A közelmúltban lényegesen megváltozott a lakásépítési kölcsonök igénylésének, folyó-sításának és visszafizetésének feltétele. A bevezetett szigorú intézkedésekkel hazánk Európában a legkedvezőtlenebb hitelkon-díciókat alkalmazó országok sorába került. Az új lakásépítési hitelrendszer jelentősen nehezíti az építés feltételeit. A többlet-terhek megítélésére szolgáljon a következ-ő példa: 80 ezer forint kölcsön felvétele esetén a megemelt kamatokkal 30 év alatt kb. 135 ezer forintot kell visszafizet-ni”. S ez bizony további mesterséges tor-zítás a már amúgy is igazságtalan viszo-nyok között, a nem kívánt irányba.

Megszülettek hát az első gondolatok és az első ellenkezesek. Lakásügyi kérdése-kből pedig még ezer is van. Ilyenek: elő-nyös-e és modern dolog-e, hogy a lakosság nagy százalékát akarata ellenére is lakás-tulajdonossá tesszük, s ezzel mozgását, áramlását megnehezítjük, lakásviszonyait pedig szinte egy emberöltőre behatárol-juk? Ha az államnak megadjuk évente azt a másfél milliárdot, miként kapjuk majd vissza igazságosan újraosztva, hogy az általános életszínvonal ne károsodjon? Lesz-e elegendő építési kapacitásunk az így esetleg bővülő lakásépítési alaphoz, hiszen a 15 éves lakásépítési program ará-nyosan érvényes részéből is van adóssá-gunk? Az igazságtalan teherviselés ki-egyenlítésének nem ígérkezik-e olyan mód-ja, hogy a másik oldalon is nyújtsunk in-kább valami kedvezményt, s kevésbé ér-zékeny területeken keressük meg a rá-valót, hiszen a lakosságnak mindkét fele egyformán fontos? Kérdeznünk természetesen könnyű —, de a döntésekhez ilyen és egyéb kérdések is kellenek.

Egyelőre korai lenne bármire rábó-lintani. Nincs információnk a dol-gok várható kimeneteléről. De akármilyen komplikált az ügy, reményünk van a legbölcsebb, társadalmilag legigaz-ságosabb döntésre, amely végül is kollek-tív megnyugvást hoz. S elközelítésünk is van az általános életszínvonal program szerinti, töretlen fejlődéséről, aminek igen-igen fontos része az igényekhez közelítő lakásellátás is.

SZ. SIMON ISTVÁN

„Munkavízummal” az NDK-ba

Tájékoztató a jelentkezésről és a lehetőségekről

Az előző évekhez hason-lóan, az idén is lehetőség van arra, hogy magyar fiatalok szakmai gyakorlat-ra a Német Demokratikus Köztársaságba utazzanak. Szege-dről, Csongrád me-gyéből is szép számú dolgo-zóznak jelenleg ifjúmunká-sok az NDK-ban. Az újabb csoportok szeptember-ok-tóberi kiutazásával kapcsolo-satos tennivalókat a hét vé-gén tárgyalják meg az ér-dekelt szervek képviselői. Ezt követően Eperjesi Júlia, a Szege-d m. j. városi tanács munkaügyi osztályának ve-zetője és dr. Csányi Mátyás, a Csongrád megyei tanács munkaügyi osztályvezetője tájékoztatták lapunk munka-társát a jelentkezés módjáról, az ideai lehetőségekről.

Mint korábban, az ideai „munkavízum” is három év-re szól. Egészen legelő alkal-mas, hajadon, illetve nőtlén, eltartásra nem kötelezett fiatalok jelentkezhetnek 18-tól 26—28 éves korig. Leg-nagyobb számban a most végzők jelentkezését várjuk, ezért Szege-den és Csongrád megyében a szakközép- és középiskolákban, a szakmun-kásképző intézetekben lehet mostantól — június 30-ig jelentkezni a fiataloknak. A munkaviszonyban álló ifjú-munkások Szege-den a városi tanács munkaközvetítői iro-dájában jelentkezhetnek; a megyében az eddigi gyakor-latól eltérően idén a járási, városi munkaügyi csoportok fogadják jelentkezésüket, nyújtanak felvilágosítást.

Ami a szakmákat illeti, a szege-di végzősök, ifjúmunká-sok főként a lakatos szak-mákban találhatnak kiutazá-si lehetőséget. Betanított munkásokra ugyancsak szük-ség van több szakmában. Nagy számban jelentkezhet-nek lányok különféle fon-dai munkákra. Szege-dről közművesek, a megyéből kö-művesek és ácsok csak kor-látott számban utazhatnak ki.

Megei vonatkozásban a különféle lakatos szakmák művelői, elektroműszeresek, hegesztők mellett leg-na-gyobb számban villanyszere-lők jelentkezhetnek, vala-mint nők textilfeldolgozó munkára. Fiatalembereknek itt is több betanítást igény-lő munkakör kínálkozik. Fűlésszerelő, épületgépszere-lő szakmákban viszont csak néhány hely „kiadó”.

Nem elhanyagolható szem-pont a nyelvtanulás. Nyá-ron két-három hónapos in-gylen nyelvtanfolyamon vesz-nek majd részt a jelentke-zettek, heti 4 órában a szak-ma legfontosabb kifejezéseit

Magyar hetek Kuwaitban

A Hungexpo április 15—28 között Kuwaitban ma-gyar heteket rendez. Ebből az alkalomból a kuwaiti Hil-ton Hotel némi „átala-kítják”. A szálloda halljá-ban magyar kulturális kiállítást rendeznek be. Itt az öt-vös-, a nép- és az iparmű-vészet remekait mutatják be az érdeklődőknek. A prog-ram érdekes színfoltjai lesz-nek a szakmai napok. A szálloda éttermében két he-ten át a Hungaria-Hotel gondoskodik a magyaros étel-ek felszolgálásáról. A ma-gyar heteken tíz külkeres-kedelmi és idegenforgalmi vállalat vesz részt.

Zárszó, díjkiosztás

Befejeződött a fizikus anket

Tegnap, szombaton befe-jeződött Szege-den az Eötvös Lóránd Fizikai Társulat és az Országos Pedagógiai In-tézet országos anketja. Há-rom napon át érdekes elő-adásokat, sikeres gyakorlati bemutatókat tartottak mint-egy 300 középiskolai fizika-tanárnak. Különösen nagy érdeklődés fogadta az egy-tem fizikai tanszékén tartott demonstrációkat, a Tömör-kény gimnáziumban bemu-tatott programozott oktatást, valamint a Ságvári gimnázium dísztermét megtöltő eszközkiállítást, ahol 27 pe-dagógus állított ki. Az an-ket résztvevői tegnap délelőtt a Dóm téri Pantheonba von-ultak, itt Budó Agoston akadémikus, egyetemi tanár, a Társulat megyei csoport-jának elnöke koszorúzza meg Eötvös Lóránd emléktáblá-ját.

Délben az egyetem Dugo-

nics téri aulájában Nagy Elemér egyetemi tanár, a fizikai tudományok doktora, a társulat alelnöke mondott zárszót és osztotta ki a dí-jakat. Mikola-díjat Csekő Árpád nyugalmazott buda-pesti pedagógus és Ronyecz József hőmezővásárhelyi ta-nár, megyei fizika szakfel-ügyelő; Oktatásügyi Kiváló Dolgozója címet a budapesti Kunfalvi Rezső és a nagy-körösi Páhány István kapott. Az eszközkiállítás ezer fo-rintot díjazt a szolnoki Vár-szegi Mártonnak és a szeg-halmi Bánkúti Sándornak, 800 forintos díjjal a szege-di Ságvári gimnázium tanára-nak; Kocsis Vilmosnak, 200 forintos jutalmát pedig Pa-csai János szege-di tanárje-löltnek juttatták. Vozáry Pálné szege-di pedagógus, több kollegájával együtt, di-cséretnen részesült.

Különös vendég

Mohácson külö-nös vendég járt, egy szarajevói épít-ésmérnök, aki-nek egyik öse a mohácsi török vá-rosparancsnok volt. A szarajevói vendég, Musztafa Velagity, amikor a keresz-tény seregek elű-zték a törököket, Veli aga és csa-ládja ezután Bosz-

nia fővárosában, Szarajevóban te-lepedett le és le-szármarzottai ma is ott élnek. Musztafa Velagity, fogadalmat tett, hogy felkeresi öseinek lakóhelyét és összegyűjti a még fellelhető emlékeket. Így jutott el mohács-ra.